

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 marca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 23 czerwca 2014 roku w sprawie umorzenia należności z tytułu składek odmówił B. M. (obecnie P.) umorzenia należności z tytułu składek na:

- a) ubezpieczenia społeczne - za okres od marca 2001 roku do października 2008 roku w kwocie 92.805,97 zł, w tym z tytułu składek – 42.817,34 zł, odsetek – 49.865,43 zł, kosztów upomnień - 123,20 zł;
- b) ubezpieczenie zdrowotne - za okres od marca 2002 roku do października 2008 roku w kwocie 25.731,36 zł, w tym z tytułu składek – 12.545,96 zł, odsetek – 13.071,00 zł, kosztów upomnień - 114,40 zł;
- c) Fundusz Pracy - za okres od marca 2001 roku do października 2008 roku w łącznej kwocie 6.935,49 zł, w tym z tytułu składek – 3.162,88 zł, odsetek – 3.640,61 zł, kosztów upomnień – 132,00 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż w dniu 23 czerwca 2014 roku B. M. wystąpiła z wnioskiem o umorzenie należności z tytułu składek na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. W dniu 24 listopada 2014 roku wydano decyzję określającą warunki umorzenia. Warunkiem umorzenia należności była spłata należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji. Organ rentowy podniósł, że należności należało opłacić wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydanym na jej podstawie rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Decyzja określająca warunki umorzenia uprawomocniła się w dniu 30 grudnia 2014 roku i dniu 30 grudnia 2015 roku upłynął termin uregulowania należności niepodlegających umorzeniu. W wyznaczonym terminie B. M. nie opłaciła należności.

/decyzja– k. 50-50 odwrót akt ZUS/

W odwołaniu od powyższej decyzji, złożonym dnia 13 kwietnia 2016 roku B. P. wniosła o przywrócenie terminu do spłaty należności niepodlegających umorzeniu. W uzasadnieniu odwołania podniosła, że w sierpniu 2015 roku zachorował jej mąż, którym opiekowała się w trakcie choroby. Mąż zmarł w dniu 3 września 2015 roku, co spowodowało jej kłopoty zdrowotne i depresję, która trwa do chwili obecnej.

/odwołanie k. 2-3/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 19 maja 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie.

/odpowiedź na odwołanie – k. 7-7 odwrót/

W piśmie procesowym z dnia 7 lutego 2017 roku pełnomocnik wnioskodawczynie poparł odwołanie oraz wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i stwierdzenie braku podstaw do odmowy umorzenia należności oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, które nie zostały pokryte, ani w całości, ani w części z uwzględnieniem zasady prawnej wyrażonej w uchwale SN z dnia 20 lipca 2016 roku, sygn. akt III UZP 2/16 . Pełnomocnik wnioskodawczynie wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychiatry na okoliczność stanu zdrowia psychicznego ubezpieczonej w okresie od jesieni 2014 roku do wiosny 2016 roku, podnosząc, że skarżąca

w tym okresie była narażona na bardzo duży stres, który uniemożliwił jej podejmowanie działań, w szczególności jeśli chodzi o zainteresowanie się wydawanymi przez organ rentowy decyzjami. Ponadto podniesiono, że w decyzji określającej warunki umorzenia organ rentowy winien wskazać należności, które nie podlegają umorzeniu i które wnioskodawczyni miała zapłacić. Z uwagi na to, że ZUS nie umieścił takich informacji w tej decyzji, należy uznać, że miała ona charakter niezupełny.

/pismo – k. 27-28/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni od dnia 1 stycznia 1999 roku prowadziła działalność gospodarczą do dnia 23 lipca 2009 roku.

/bezsporne/

Z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej B. M. (obecnie P.) podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 7 października 2008 roku. W okresie od stycznia 1999 roku do czerwca 2005 roku wnioskodawczyni zatrudniała pracowników.

/bezsporne, a nadto wniosek (część A pkt. II i część B pkt II) – k. 17 – 17 odwrót akt ZUS/

Wnioskiem z dnia 23 czerwca 2014 roku na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność B. M. (obecnie P.) wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o umorzenie nieopłaconych należności składkowych za okres od 1 stycznia 1999 roku do 28 lutego 2009 roku. Jednocześnie oświadczyła, że z dniem 23 lipca 2009 roku zlikwidowała działalność.

/ wniosek – k.1 akt ZUS/

Decyzją z dnia 21 sierpnia 2014 roku (nr (...)/ (...)) na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność po rozpatrzeniu wniosku B. M. (obecnie P.) z dnia 27 czerwca 2014 roku w sprawie umorzenia należności z tytułu składek Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. określił, iż według stanu na dzień 27 czerwca 2014 roku umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na:

- a) ubezpieczenia społeczne - za okres od marca 2001 roku do października 2008 roku w kwocie 92.581,72 zł, w tym z tytułu składek – 42.817,34 zł, odsetek – 49.641,18 zł, kosztów upomnień - 123,20 zł;
- b) ubezpieczenie zdrowotne - za okres od marca 2001 roku do października 2008 roku w kwocie 25.688,55 zł, w tym z tytułu składek – 12.545,96 zł, odsetek – 13.028,19 zł, kosztów upomnień - 114,40 zł;
- c) Fundusz Pracy - za okres od marca 2001 roku do października 2008 roku w łącznej kwocie 6.912,16 zł, w tym z tytułu składek – 3.167,88 zł, odsetek – 3.612,28 zł, kosztów upomnień – 132,00 zł.

Ponadto organ rentowy określił, że warunkiem umorzenia wskazanych wyżej należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Wskazano, że należności z tytułu składek za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie.

/decyzja– k. 22-23 akt ZUS/

Decyzją z dnia 17 października 2014 roku (nr (...)/ (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. uchylił w całości decyzję nr (...)/ (...) z dnia 21 sierpnia 2014 roku określającą warunki umorzenia na podstawie art.1 ust.8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez

osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. 2012 poz. 1551). W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w wyniku ponownej analizy konta stwierdzono nieprawidłowości dotyczące rozliczenia korekt deklaracji oraz naliczania odsetek. W decyzji z dnia 21 sierpnia 2014 roku podano niewłaściwą kwotę należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy, które będą podlegały umorzeniu na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku, a zatem po uprawomocnieniu się niniejszej decyzji zostanie wydana nowa decyzja określająca warunki umorzenia należności.

/decyzja– k. 31 akt ZUS/

Kolejną decyzją z dnia 24 listopada 2014 roku (nr (...)/ (...)) na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność po rozpatrzeniu wniosku B. M. (obecnie P.) z dnia 23 czerwca 2014 roku w sprawie umorzenia należności z tytułu składek Zakład Ubezpieczeń Społecznych określił, iż według stanu na dzień 23 czerwca 2014 roku umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na:

- a) ubezpieczenia społeczne - za okres od marca 2001 roku do października 2008 roku w kwocie 92.805,97 zł, w tym z tytułu składek – 42.817,34 zł, odsetek – 49.865,43 zł, kosztów upomnień - 123,20 zł;
- b) ubezpieczenie zdrowotne - za okres od marca 2002 roku do października 2008 roku w kwocie 25.731,36 zł, w tym z tytułu składek – 12.545,96 zł, odsetek – 13.071,00 zł, kosztów upomnień - 114,40 zł;
- c) Fundusz Pracy - za okres od marca 2001 roku do października 2008 roku w łącznej kwocie 6.935,49 zł, w tym z tytułu składek – 3.162,88 zł, odsetek – 3.640,61 zł, kosztów upomnień – 132,00 zł.

Ponadto organ rentowy określił, że warunkiem umorzenia wskazanych wyżej należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Wskazano, że należności z tytułu składek za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować

w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji wraz

z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał,

iż na podstawie art. 1 ust. 1 powołanej ustawy na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia a także koszty egzekucyjne naliczone przez Dyrektora Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Składki na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku

w przypadku, gdy dotyczą one okresów, za które osoby prowadzące działalność nie posiadają zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, nie podlegają umorzeniu. W oparciu

o art. 1 ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje określającą warunki umorzenia. Jednocześnie organ rentowy poinformował,

iż zgodnie z art. 4 w/w ustawy, w przypadku umorzenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe okres, za który składki zostały umorzone nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu prawa i wysokości emerytur i rent z ubezpieczeń społecznych oraz innych świadczeń,

do których prawo uzależnione jest od posiadania wymaganego okresu składkowego

i nieskładkowego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a kwota umorzonych składek nie podlega wliczeniu do podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 25 powoływanej ustawy.

/decyzja– k. 22-23 akt ZUS/

Decyzja z dnia 24 listopada 2014 roku została doręczona skarżącej wraz z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie wniesienia odwołania w dniu 28 listopada 2014 roku.

/decyzja – k. 39-40 akt ZUS, potwierdzenie odbioru – k. 38 akt ZUS/

Wnioskodawczyni nie odwołała się od decyzji z dnia 24 listopada 2014 roku (nr (...)/ (...)) określającej warunki umorzenia należności, decyzja jest prawomocna od dnia 30 grudnia 2014 roku.

/okoliczność bezsporna/

B. P. za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku posiada zaległości z tytułu składek za osobę prowadzącą działalność gospodarczą na:

- a) ubezpieczenia społeczne - za okres od marca 2001 roku do października 2008 roku w kwocie 92.805,97 zł, w tym z tytułu składek – 42.817,34 zł, odsetek – 49.865,43 zł, kosztów upomnień - 123,20 zł;
- b) ubezpieczenie zdrowotne - za okres od marca 2002 roku do października 2008 roku w kwocie 25.731,36 zł, w tym z tytułu składek – 12.545,96 zł, odsetek – 13.071,00 zł, kosztów upomnień - 114,40 zł;
- c) Fundusz Pracy - za okres od marca 2001 roku do października 2008 roku w łącznej kwocie 6.935,49 zł, w tym z tytułu składek – 3.162,88 zł, odsetek – 3.640,61 zł, kosztów upomnień – 132,00 zł.

/wniosek (część C pkt III) – k. 45 odwrót akt ZUS/

B. P. za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku posiada zaległości z tytułu składek za zatrudnionych pracowników na:

- c) ubezpieczenia społeczne - za okres od marca 2001 roku do listopada 2003 roku i od września 2004 roku do października 2004 roku w kwocie 20.599,11 zł plus odsetki w kwocie 32.063,57 zł;
- d) ubezpieczenie zdrowotne - za okres od marca 2002 roku do listopada 2003 roku i od września 2004 roku do października 2004 roku w kwocie 1.242,52 plus odsetki w kwocie 2.971,00 zł;
- c) Fundusz Pracy - za okres od marca 2001 roku do listopada 2003 roku i od września 2004 roku do października 2004 roku w kwocie 1.379,04 zł plus odsetki w kwocie 2.152,39 zł.

/wniosek (część C pkt II) – k. 45 akt ZUS, wniosek (część G – informacja dotycząca stanu należności po upływie terminu spłaty) – k. 47 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 15 marca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 23 czerwca 2014 roku w sprawie umorzenia należności z tytułu składek odmówił wnioskodawczyni umorzenia należności z tytułu składek na:

- a) ubezpieczenia społeczne - za okres od marca 2001 roku do października 2008 roku;
- b) ubezpieczenie zdrowotne - za okres od marca 2002 roku do października 2008 roku;
- c) Fundusz Pracy - za okres od marca 2001 roku do października 2008.

/decyzja – k. 50-50 odwrót akt ZUS/

Mąż wnioskodawczyni zmarł w dniu 3 września 2015 roku.

/bezsporne/

Wnioskodawczyni jest zatrudniona w firmie (...) w K. od kilku lat.

/bezsporne/

W zaświadczeniu lekarskim z dnia 22 lutego 2017 roku lek. med. E. M. wskazała, że wnioskodawczyni przeżyła epizody depresyjne o charakterze nawracającym.

/zaświadczenie – k.31/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, a mianowicie o powołane wyżej dokumenty znajdujące się w aktach sprawy oraz w załączonych aktach organu rentowego. Przedmiotowe dokumenty nie były kwestionowane w toku postępowania przez żadną ze stron i pozwalają, zdaniem Sądu Okręgowego, na wydanie rozstrzygnięcia. Sąd oddalił wniosek pełnomocnika wnioskodawczyni o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychiatry na okoliczność stanu zdrowia psychicznego ubezpieczonej w okresie od jesieni 2014 roku do wiosny 2016 roku, gdyż stosownie do regulacji zawartej w ustawie z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, nie mają znaczenia okoliczności związane z przyczynami uchybienia terminu spłaty należności niepodlegających umorzeniu, o czym szerzej wypowie się Sąd w dalszej części uzasadnienia. Z tych samych przyczyn oddalono wniosek pełnomocnika skarżącej o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka J. R. zgłoszony dodatkowo na okoliczności związane z pomocą świadczoną wnioskodawczyni przy sporządzaniu odwołania od zaskarżonej decyzji, które pozostają bez znaczenia dla rozpoznania niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie i jako takie podlega oddaleniu.

W dniu 15 stycznia 2013 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. 2012 poz. 1551). Ustawa ta – zwana dalej ustawą abolicyjną - przewiduje możliwość umorzenia składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy oraz odsetek za zwłokę i pozostałych powstałych kosztów

(w tym kosztów egzekucyjnych), dla wszystkich osób prowadzących pozarolniczą działalność, które w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu,

z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności i nie opłaciły należnych z tego tytułu składek.

Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej, na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.):

1) która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W ustępie 2 art. 1 ustawy abolicyjnej przewidziano, że w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy wymienionej w ust. 1, wniosek o umorzenie składek płatnik składek.

Natomiast w ustępie 3 art. 1 ustawy abolicyjnej postanowiono, że w przypadku, gdy płatnik, o którym mowa w ust. 2, zakończył prowadzenie pozarolniczej działalności, wniosek o umorzenie składa osoba, o której mowa w ust. 1.

Stosownie zaś do dyspozycji ust. 6 art. 1 ustawy abolicyjnej umorzenie należności, o których mowa w ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Zgodnie z uregulowaniem art. 1 ust. 8 powołanej ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych.

Warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego (ust. 10 ustawy abolicyjnej).

Zgodnie zaś z treścią ust. 11 przywołanej ustawy należności, które nie podlegają umorzeniu, należy uregulować - opłacić w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji o umorzeniu należności.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12 (ust. 13 ustawy abolicyjnej).

B. M. (obecnie P.) wystąpiła z wnioskiem do organu rentowego o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek w związku z podleganiem ubezpieczeniu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie analizowanej ustawy abolicyjnej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozpoznając powyższy wniosek wydał zaś decyzję określającą warunki umorzenia, kwotę należności podlegających umorzeniu i okres, za który nieopłacone składki będą mu podlegały, od której to decyzji wnioskodawczyni nie odwołała się.

W niniejszej sprawie spór polegał na ustaleniu, czy organ rentowy decyzją kończącą postępowanie w przedmiocie złożonego wniosku prawidłowo odmówił wnioskodawczyni umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

Z ustalonych okoliczności faktycznych wynika, że ubezpieczona nie uregulowała należności niepodlegających umorzeniu w wyznaczonym terminie, czego w toku postępowania nie zakwestionowała.

Odwołująca stanęła m.in. na stanowisku, że nie została poinformowana przez organ rentowy, o tym, że posiada zaległości niepodlegające umorzeniu, ani też o ich wysokości.

Wskazać w tym miejscu należy, że cytowana ustawa z dnia 9 listopada 2012 roku wyraźnie przewiduje dwa postępowania prowadzone przez ZUS, które kończą się wydaniem merytorycznej decyzji, a mianowicie postępowanie w sprawie określenia warunków umorzenia należności (jedna decyzja) oraz postępowanie w sprawie umorzenia należności (druga decyzja). Konieczność wydania przez ZUS w toku postępowania abolicyjnego dwóch merytorycznych decyzji wynika nie tylko z ich jednoznacznego wymienienia w omawianej ustawie - w art. 1 ust.8 i

art.1 ust.13, ale również z przepisu art.1 ust.16, zgodnie z którym od decyzji, o których mowa w ust.8 i 13, przysługuje odwołanie.

Ponieważ wnioskodawczyni nie zaskarżyła decyzji z dnia 24 listopada 2014 roku w sprawie określenia warunków umorzenia należności, w związku z tym stała się ona **prawomocna**, a zatem w dalszym toku postępowania badaniu podlegał jedynie fakt uregulowania przez wnioskodawczynię należności niepodlegających umorzeniu.

Oprócz tych argumentów istnieją także inne argumenty za przyjęciem takiego stanowiska, o charakterze systemowym. Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko zaprezentowane w tym zakresie przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia

8 kwietnia 2016 roku w sprawie III AUa 1966/15, w którym podniesiono, że Sąd I instancji (poza wyjątkiem z art. 477¹⁴ § 4 KPC) nie został wyposażony w możliwość uchylecia decyzji organu rentowego „jako przedwczesnej”, co w zasadzie podniosła pełnomocnik wnioskodawczyni. Dostrzeżenie uchybień popełnionych przez organ rentowy w toku postępowania administracyjnego w praktyce orzecznictwa sądów okręgowych realizowane jest wyłącznie poprzez określoną w art. 467 § 4 KPC instytucję zwrotu akt organowi rentowemu z uwagi na dostrzeżone braki. Wydaje się jednak, że zastosowanie powyższej regulacji w sprawach analogicznych do rozpoznawanej nie może wchodzić w grę. Stosownie bowiem do wskazanego przepisu: jeżeli w toku wstępnego badania sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych okaże się, że występują istotne braki w materiale, a przeprowadzenie jego uzupełnienia w postępowaniu sądowym byłoby połączone ze znacznymi trudnościami, przewodniczący lub wyznaczony przez niego sędzia może zwrócić organowi rentowemu akta sprawy w celu uzupełnienia materiału sprawy. To samo dotyczy wypadku, w którym decyzja organu rentowego nie zawiera:

- 1) podstawy prawnej i faktycznej;
- 2) wskazania sposobu wyliczenia świadczenia;
- 3) stosownego pouczenia o skutkach prawnych decyzji i trybie jej zaskarżenia.

Jeśliby nawet przyjąć, że skarżąca istotnie nie mogła wypełnić warunku spłaty należności niepodlegających umorzeniu w określonym terminie, gdyż nie zostały one wskazane w decyzji warunkowej, to uzupełnienie tego „braku w materiale” w toku postępowania, czy także po zwrocie akt organowi rentowemu nic nie da, albowiem określony termin już upłynął. Trzy natomiast wymienione wyżej przypadki dotyczyć muszą wad decyzji zaskarżonej, a więc stanowiącej przedmiot kontroli odwoławczej, a nie wcześniejszej decyzji, która wskutek jej niezaskarżenia stała się prawomocna.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu powyższego wyroku słusznie podniósł, że pomijając kwestię dopuszczalności wzruszenia decyzji określającej warunki umorzenia należności składkowych, jej wzruszenie wydaje się nadużyciem właśnie z perspektywy istoty i celu ustawy abolicyjnej. Ustawa ta - skierowana była bowiem do osób, które popadły w latach 1999-2009 w spiralę zadłużenia, która uniemożliwiła im spłatę zobowiązań składkowych. Z jednej strony stworzyła ona warunki do wyjścia dłużników z sytuacji obiektywnie krytycznej, jaką jest nierzadko kolosalne zadłużenie cały czas powiększające się o zobowiązania akcesoryjne. Z drugiej zaś odbywa się to kosztem rezygnacji ze składek należnych z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, co finalnie będzie miało wpływ na wysokość świadczeń z ubezpieczenia społecznego, czy nawet na samo prawo do świadczeń. Skala skutków ustawy zarówno dla samego budżetu, stabilności ubezpieczeń jak i dla samych ubezpieczonych jest bardzo szeroka. Stąd też incydentalność ustawy wyrażała się w stosunkowo krótkim okresie obowiązywania jej skutków. Ustawa wchodząc w życie z dniem 15 stycznia 2013 roku przewidywała 24-miesięczny termin do składania, opartych na jej przepisach, wniosków o umorzenie należności.

W praktyce płatnicy składek, którzy po wejściu w życie ustawy złożyli wnioski o zastosowanie względem nich ustawowej abolicji, a następnie podjęli rzeczywiste działania w celu skorzystania z ustawy tj. ustalili wysokość koniecznych zobowiązań i je uregulowali, postępowania mają dawno zakończone z pozytywnym skutkiem, nierzadko

jednak okupionym koniecznością dokonania istotnych wyrzeczeń po to, by zmieścić się w ustawowym terminie 12-sto miesięcznym.

W niniejszej zaś sprawie niewątpliwie wnioskodawczyni w 12-sto miesięcznym terminie zakreślonym do spłaty nie podjęła żadnych czynności mających na celu spłatę. W/w ustawa abolicyjna miała na celu pomoc dłużnikom, ale na określonych w niej warunkach. Z założenia więc to dłużnik winien wykazać się należyłą starannością przy wypełnieniu warunków koniecznych do zastosowania dobrodziejstwa ustawy.

Pełnomocnik wnioskodawczyni podniósł, że przyczyną nie spłacenia przez wnioskodawczynię należności niepodlegających umorzeniu była sytuacja rodzinna odwołującej, związana z chorobą jej męża, a następnie jego śmiercią. Niewątpliwie była to trudna sytuacja, w jakiej znalazła się wnioskodawczyni, ale w ocenie Sądu ustawodawca nie określił warunków pozwalających na wydłużenie terminu do spłaty tych należności. Tak jak już wyżej podniesiono w ustawie z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność przewidziano długi – 12 – sto miesięczny termin na zapłatę należności niepodlegających umorzeniu, bądź na złożenie wniosku o rozłożenie należności na raty. Wnioskodawczyni nie podjęła w tym terminie żadnych czynności, które zmierzałyby do spełnienia warunków określonych w ustawie, pozwalających na umorzenie należności składkowych.

Nie bez znaczenia pozostaje okoliczność, że wnioskodawczyni do chwili obecnej jest zatrudniona i pracę świadczyła także w czasie choroby męża oraz po jego śmierci. Pełnomocnik skarżącej nie podnosił, że we wskazanym przez niego okresie - od jesieni 2014 roku do wiosny 2016 roku, wnioskodawczyni nie pracowała, bowiem z powodu choroby była niezdolna do pracy.

Z tych wszystkich względów uznać należy, że zaskarżona decyzja z dnia 15 marca 2016 roku została wydana zgodnie z prawem.

W tym miejscu wskazać także należy, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie stosuje się art. 5 k.c. - zasad współżycia społecznego (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: wyrok z 19 czerwca 1986 r., II URN 96/86, Służba (...) 1987 nr 3; wyrok z 29 października 1997 r., II UKN 311/97, OSNAPiUS 1998 Nr 15, poz. 465; wyrok z 26 maja 1999 r., II UKN 669/98, OSNAPiUS 2000 Nr 15, poz. 597 - notka; wyrok z 12 stycznia 2000 r., II UKN 293/99, OSNAPiUS 2001 Nr 9, poz. 321 - notka, postanowienie z 26 maja 1999 r., II UKN 670/98, niepublikowane).

Do złagodzenia rygorów prawa ubezpieczeń społecznych nie stosuje się art. 5 k.c. Przepisy z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa publicznego nie mogą być modyfikowane lub zastępowane przez zasady współżycia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2008 r., I UK 294/07, LEX nr 465971).

W tym stanie rzeczy odwołanie wnioskodawczyni jako niezasadne podlegało oddaleniu, o czym Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawczyni z urzędu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie § 4 ust. 1 i 3 w zw. z § 15 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t. j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 1805) ustalając opłatę w wysokości 1/2 opłaty maksymalnej (180,00 zł) i podwyższając ją o stawkę należnego podatku od towarów i usług w wysokości 23%, mając na względzie, że pełnomocnik odwołującej nie określił wartości przedmiotu sporu. Sąd przyznał zatem i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa kasy Sądu Okręgowego w Ł. na rzecz radcy prawnego A. K. kwotę 221,40 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej B. P. przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni..

29.03.2017r.